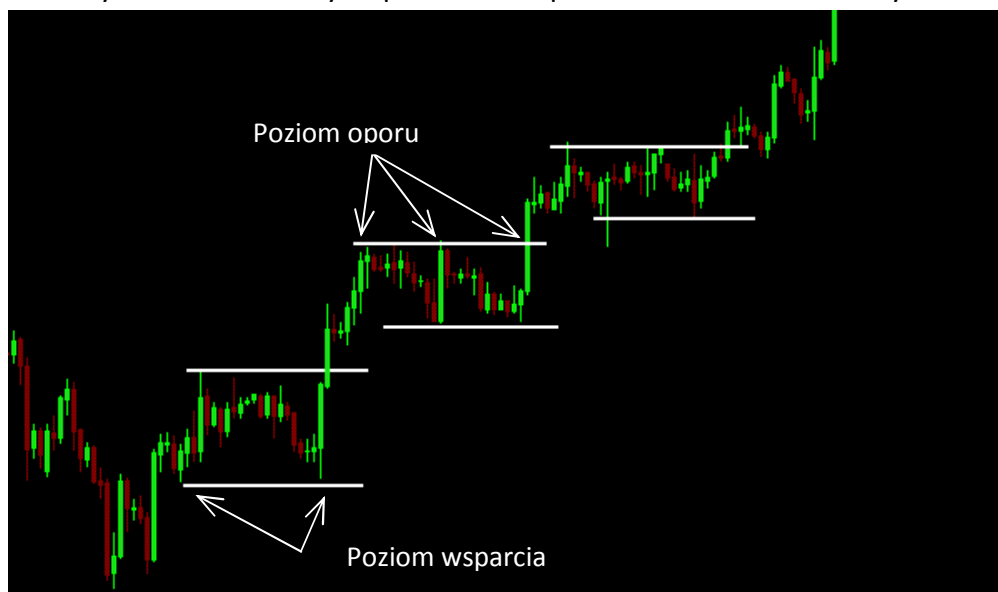

Poziom wsparcia/oporu

Podobnie jak pojęcie trendu, do fundamentalnych zagadnień analizy technicznej zaliczyć należy również zagadnienia wsparcia oraz oporu. Poziomy wsparcia oraz oporu są nierozdzielnie związane z obserwowaną na rynku tendencją zwyżkową czy spadkową. W trendzie wzrostowym, kolejno układające się szczyty cenowe mogą stanowić poziomy oporu, które aktywują zlecenia podażowe i powstrzymują kurs danego instrumentu finansowego przed dalszą zwyżką. W momencie, kiedy poziom oporu zostanie przełamany, otwiera to drogę do kontynuacji ruchu wzrostowego i dalszego wzrostu cen. Ponadto, w trendzie wzrostowym coraz wyżej układające się dołki cenowe, w znacznej liczbie obserwacji stanowią poziomy wsparcia tj. poziomy cenowe gdzie strona popytowa koncentruje swoje zlecenia kupna. Wsparcie stanowi zatem poziom, przy którym rynek otrzymuje siłę zwyżkującą.

Rysunek 1. Poziomy wsparcia oraz oporu w trendzie wzrostowym

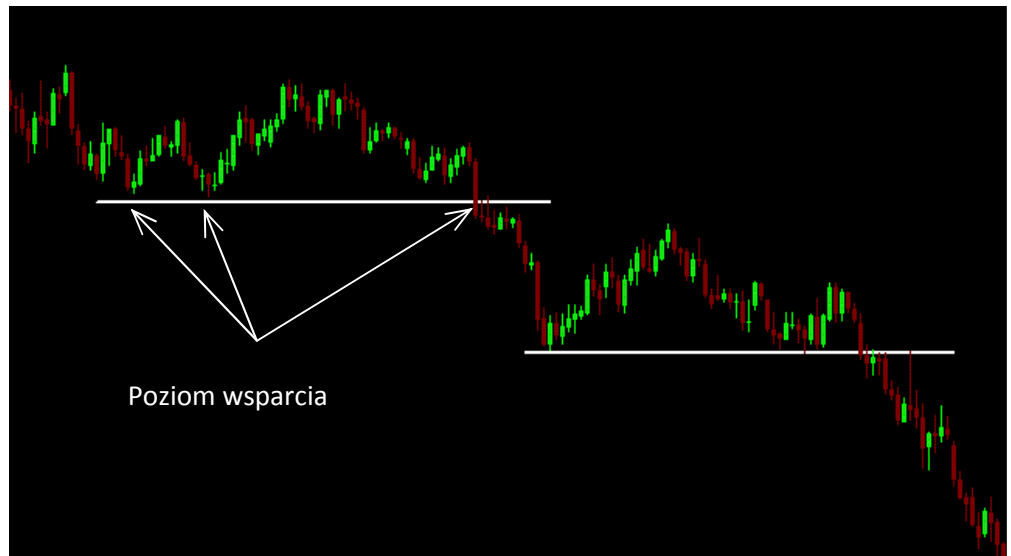

Źródło: Admiral Markets Ltd.

W przypadku trendu spadkowego, lokalne szczyty cenowe mogą oddziaływać na kurs instrumentu finansowego jako opór, koncentrując aktywność sprzedających, uniemożliwiającym tym samym ruch na wyższe poziomy cenowe. Odbicie od poziomem oporu może prowadzić do kontynuacji spadkowej tendencji. Aby spadki były kontynuowane, strona podażowa musi dokonać wybicia poniżej poziomów ostatnich dołków cenowych, które często oddziałują na kurs jako poziomy wsparcia.

Rysunek 2. Poziomy wsparcia w trendzie spadkowym

Źródło: Admiral Markets Ltd.

Na rynku, w znacznej liczbie obserwacji ma miejsce sytuacja zamiany biegunów tj. jeżeli dany poziom wsparcia zostanie przełamany, w późniejszym okresie może oddziaływać jako opór. Analogicznie przedstawia się sytuacja dla przełamanej poziomej oporu, który następnie może prowadzić do aktywacji zleceń popytowych i uformowania się wsparcia.

Przełamany poziom oporu
może oddziaływać jako
wsparcie

Rysunek 3. Przełamanie poziomego oporu i zamiana we wsparcie

Źródło: Admiral Markets Ltd.

Przełamany poziom wsparcia
może oddziaływać jako opór

Rysunek 4. Przełamanie poziomu wsparcia i zamiana w opór

Źródło: Admiral Markets Ltd.

Identyfikacja istotnych poziomów wsparcia oraz oporu może zostać wykorzystana do stworzenia systemu transakcyjnego, w którym sygnał zajęcia pozycji zostanie wygenerowany gdy:

- 1/ Cena odbije się od poziomu wsparcia lub oporu,
- 2/ Będzie miało miejsce przełamanie poziomu wsparcia lub oporu.

Każdego dnia na rynku można spotkać się zarówno z sytuacjami, kiedy kurs danego instrumentu finansowego odbija się od poziomu wsparcia czy oporu, jak również ma miejsce przebicie danego poziomu wsparcia czy oporu. Z tego względu, system transakcyjny oparty na jednym z wymienionych warunków, może generować znaczną liczbę sygnałów transakcyjnych.

W dalszej części opracowania został przedstawiony przykład systemu transakcyjnego opartego na wybiciu ponad poziom oporu. Jako kryterium wyjścia z pozycji przyjęta została koncepcja samodzielnego korygowania (podwyższania) poziomu zlecenia Stop Loss, wraz z rozwojem tendencji wzrostowej na rynku.

System oparty na poziomach
wsparcia/oporu

Analiza wykresu pary EUR/USD wskazała, iż rynek przez dłuższy okres konsolidował się poniżej poziomu oporu przy 1.2450, wyłamanie ponad który mogłoby doprowadzić do silnego ruchu wzrostowego, stwarzając ciekawą możliwość zawarcia transakcji kupna EUR/USD. Inwestor zdecydował się jednak wstrzymać z dokonaniem transakcji do momentu, aż dojdzie do naruszenia poziomu oporu przy 1.2450. W tym celu zastosował zlecenie Buy Stop o cenie aktywacji 1.2481, z jednocześnie zdefiniowanym przez inwestora poziomem zlecenia Stop Loss na 1.2206.

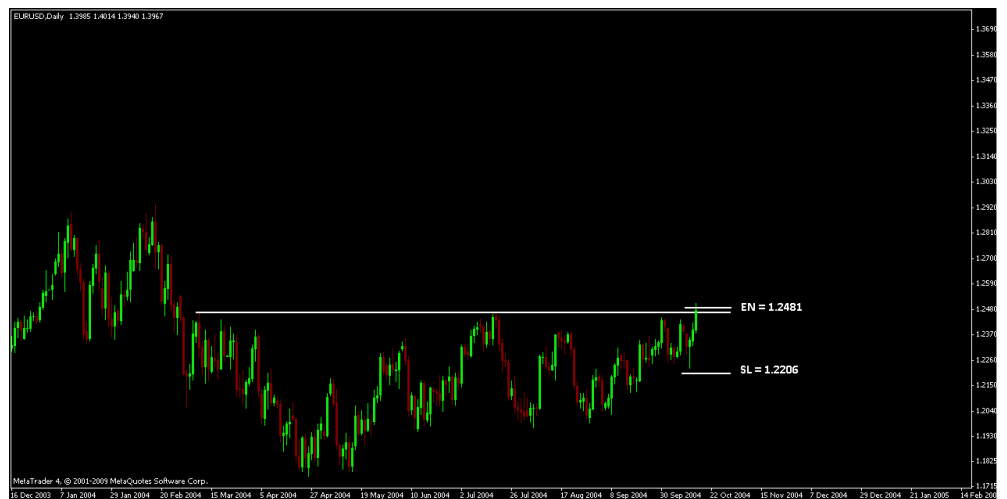
Rysunek 5. Sytuacja na parze EUR/USD

Źródło: Admiral Markets Ltd.

W kolejnych dniach na eurodolarze doszło do naruszenia poziomu oporu przy 1.2450. Zlecenie Buy Stop zostało zrealizowane po ustalonym kursie 1.2481.

Rysunek 6. Sytuacja na parze EUR/USD w momencie zawarcia transakcji

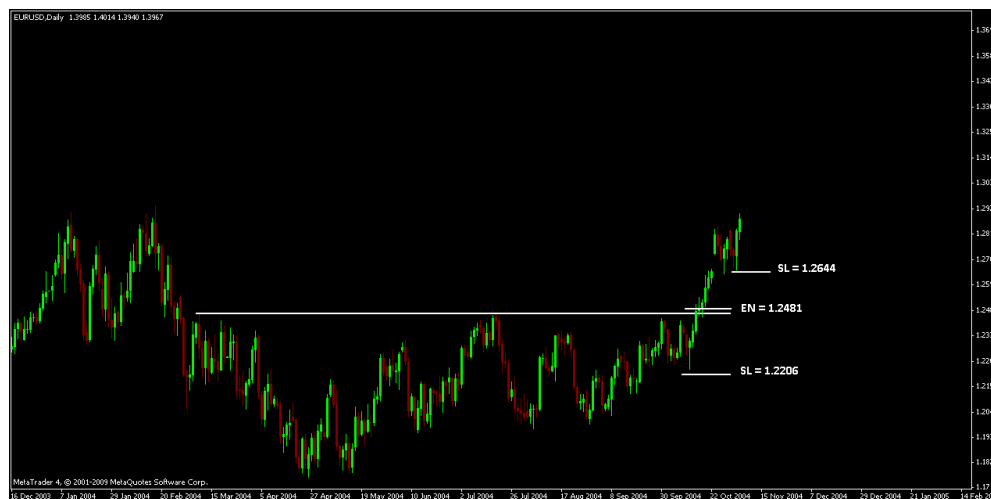
Źródło: Admiral Markets Ltd.

Tabela 1. Warunki początkowe

Kapitał na rachunku (w PLN)	10 000
Poziom wejścia	1.2481
Poziom Stop Loss	1.2206
Potencjalna strata (w pipsach)	275
Dopuszczalny poziom ryzyka (w PLN)	<100, 200>
Wielkość pozycji dla przyjętego zakresu ryzyka (w lotach)	<0.01, 0.02>

Źródło: Admiral Markets Ltd.

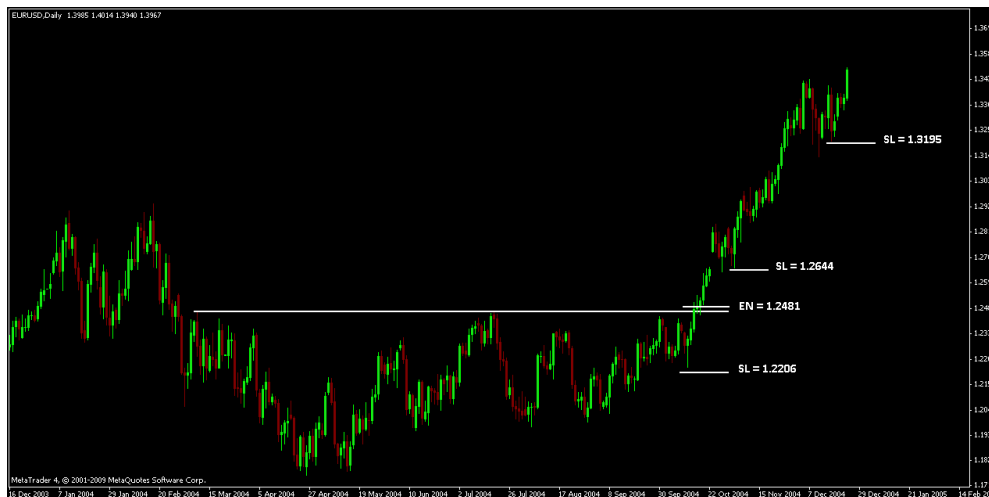
Następne tygodnie przyniosły oczekiwaną przez inwestora zwyżkę na rynku EUR/USD, a kurs eurodolara wzrósł do okolic 1.29. Aby zabezpieczyć zysk na realizowanej transakcji, inwestor zdecydował się dokonać korekty wartości zlecenia obronnego Stop Loss. Przy zawarciu pozycji długiej na EUR/USD poziom Stop Loss został zdefiniowany na poziomie 1.2206, co przy kursie EUR/USD zbliżonym do 1.29 oznaczałoby ekspozycję na ryzyko inwestora bliską 700 pipsów. Z tego względu, wartość zlecenia Stop Loss została ustalona na poziomie 1.2644, poniżej dolnych cieni świec z obszaru 1.26 – 1.28. Dzięki podniesieniu poziomu zlecenia Stop Loss ponad poziom wejścia na rynek, inwestor zapewnił sobie zysk, w wielkości różnicy pomiędzy nowym poziomem zlecenia Stop Loss przy 1.2644, a punktem zajęcia pozycji przy 1.2481 tj. 163 pipsy. Zabezpieczenie pozycji zleceniem Stop Loss, a nie zamknięcie jej, umożliwiło dalszą obecność na rynku i potencjalną realizację większego zysku przy kontynuacji wzrostowej tendencji na parze EUR/USD.

Rysunek 7. Sytuacja na parze EUR/USD przy korekcie zlecenia Stop Loss

Źródło: Admiral Markets Ltd.

Kolejne tygodnie przyniosły dynamiczny rozwój trendu wzrostowego na parze EUR/USD, a rynek ustanawiał nowe lokalne maksima cenowe. W obszarze 1.32 – 1.34 miała miejsce krótkoterminowa konsolidacja, która zakończyła się wyłamaniem ponad górne ograniczenie zakresu wahań cen i kontynuacją wzrostów na eurodolarze. Taki rozwój wydarzeń na rynku stworzył możliwość dokonania kolejnej korekty poziomu zlecenia Stop Loss. Inwestor zdecydował się po raz kolejny wyeliminować możliwość utraty niezrealizowanego na pozycji zysku i zabezpieczyć pozycję, definiując nowy poziom zlecenia Stop Loss. Zlecenie obronne Stop Loss zostało ustanowione poniżej poziomu wsparcia przy 1.3195. Dzięki podniesieniu zlecenia Stop Loss na nowe poziomy cenowe, nawet w przypadku załamania się tendencji wzrostowej na rynku EUR/USD, inwestor zrealizowałby zysk w wysokości 714 pipsów. Zysk na transakcji byłby równy punktowej odległości pomiędzy nowym poziomem zlecenia obronnego Stop Loss przy 1.3195, a poziomem cenowym po którym zrealizowana została transakcja kupna pary EUR/USD tj. 1.2481.

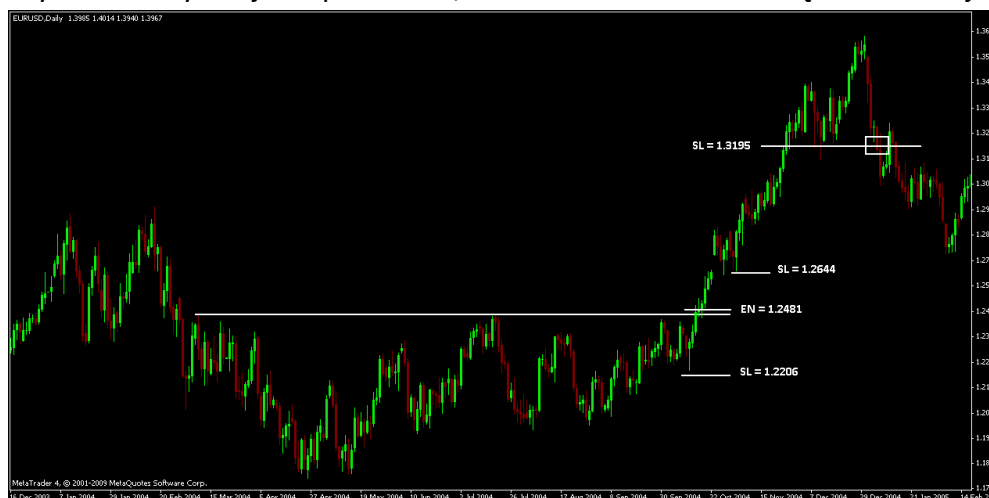
Rysunek 8. Sytuacja na parze EUR/USD przy kolejnej korekcie zlecenia Stop Loss

Źródło: Admiral Markets Ltd.

W kolejnych tygodniach trend wzrostowy na rynku EUR/USD został zatrzymany i doszło do silnej korekty spadkowej, która aktywowała zlecenie obronne Stop Loss inwestora po cenie 1.3195. Dzięki podniesieniu poziomu zlecenia Stop Loss na nowe poziomy cenowe, inwestor zrealizował znaczny zysk na pozycji w wysokości 714 pipsów oraz zabezpieczył się także przed ryzykiem utraty większej części niezrealizowanego zysku, gdyby rozpoczęta tendencja spadkowa była kontynuowana w kolejnych okresach.

Rysunek 9. Sytuacja na parze EUR/USD w momencie zamknięcia transakcji

Źródło: Admiral Markets Ltd.

Tabela 2. Wynik na transakcji

Kapitał na rachunku (przed transakcją)	10 000 PLN	
Poziom wejścia	1.2481	
Poziom wyjścia	1.3195	
Potencjalna strata (w pipsach)	275	
Zrealizowany zysk (w pipsach)	714	
Współczynnik RR Ratio	2.60	
Zrealizowany zysk (w PLN)		Potencjalna strata (w PLN)
221	0.01 lota	85
443	0.02 lota	170
Kapitał na rachunku (po transakcji)		Stopa zwrotu
10 221 PLN	0.01 lota	2.21%
10 443 PLN	0.02 lota	4.43%

Źródło: Opracowanie własne.